

Regler för ekonomistyrning

Innehållsförteckning

Inledning.....	3
Styrning av ekonomi och verksamhet.....	3
Resultatansvar	3
Uppföljning av ekonomi och verksamhet.....	5
Investeringar	6

Inledning

Ekonomistyrningsreglerna innehåller ramverket för den styrmodell genom vilken kommunfullmäktiges och kommunstyrelsens ekonomiska styrning av kommunens verksamheter sker. Principerna för ekonomistyrning avser i första hand förhållandet mellan kommunfullmäktige/kommunstyrelsen och nämnderna.

Syftet med de ekonomiska reglerna är att skapa helhetssyn i förhållandet mellan verksamhet och ekonomi så att kommunens resurser används på bästa sätt.

Ekonomistyrningen ska leda till en kultur i organisationen som bidrar till att nå kommunens övergripande målsättningar för ekonomi och verksamhet.

Kommunens styrning av de kommunägda bolagen sker genom särskilda ägardirektiv.

Lagstiftningens krav på god ekonomisk hushållning ska vara en given utgångspunkt i den ekonomiska förvaltningen.

Styrning av ekonomi och verksamhet

Budgeten, det vill säga mål- och resursplanen (MRP), är det viktigaste verktyget för styrning och ledning i Munkedals kommun. Planen ska innehålla finansiella mål och verksamhetsmål för kommunens olika verksamheter som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning. I budgeten fastställs också mål för koncernen. Den ska gälla för det kommande kalenderåret samt innehålla en plan för de därefter kommande tre åren.

För att nämnderna ska få ett tidigt beslut om vilka ekonomiska förutsättningar som gäller för kommande år, tar kommunfullmäktige beslut om skattesats och budget i juni månad. I samband med val fastställs budgeten av det nya fullmäktige i november.

Syftet med ett tidigt budgetbeslut är att ge nämnderna mer tid för internbudgetarbete och möjliggöra att eventuella verksamhetsanpassningar kan genomföras redan före årsskiftet. I slutet av april beslutar nämnderna om sina budgetskrivelser med förslag till drift- och investeringsbudget, verksamhetsmål med mått samt konsekvensbeskrivningar av den preliminära ramens påverkan på verksamheten.

Anvisningar och tidplan för budgetprocessen tas fram av ekonomiavdelningen.

För en mer detaljerad beskrivning av kommunens styrmodell, se dokumentet Styr- och ledningssystem i Munkedals kommun.

Resultatansvar

De grundläggande relationsprinciperna avseende ekonomi och verksamhet som gäller mellan kommunfullmäktige och nämnderna är följande:

- Ansvarig nämnd äger rätt att fritt omdisponera resurser inom tilldelad drifts-budgetram. Hänsyn ska tas till kommunfullmäktiges vision och inriktningsmål.

- Tilldelat anslag utgör den yttersta restriktionen för verksamheten. Om resurserna inte räcker till den planerade/pågående verksamheten måste nämnden vidta åtgärder så att verksamheten ryms inom anvisade medel.
- Nämnden är skyldig att se till att inga beslut fattas som kräver ekonomiska resurser utan att finansieringen är klarlagd. Vid nämndsbeslut som medför ekonomiska konsekvenser (t ex utbyggnader eller beslut om förändrad verksamhet) skall kostnaderna redovisas i beslutsunderlag både för innevarande år och på längre sikt, t ex helårseffekt av driftskostnader.
- Tilläggsanslag ska endast begäras efter noggrann prövning där nämnden i första hand gör omfördelning inom tilldelad budgetram. Om en nämnd begär tilläggsanslag är det kommunfullmäktige som är beslutsinstans. Ekonomiavdelningen ska avge skriftligt yttrande som en del i beslutsunderlaget i varje enskilt tilläggsärende.
- Nämndernas resultat i bokslutet avslutas mot nämndens eget kapital. Ett resultat som förs över skall vara hänförligt till den ordinarie och planerade verksamheten, och inte föranledd av t ex mindre volym, lägre kvalitet eller från intäkter som inte hör till den planerade och ordinarie verksamheten. Kommunstyrelsen beslutar om eventuella tolkningar och undantag.
- Ansvar för att ta fram erforderliga uppgifter för resultatöverföring åligger i första hand respektive nämnd/förvaltning. När det inte är möjligt att redovisa utifrån mätbara tal sker en bedömning utifrån kommunens årsredovisning och bokslutsdialog.
- Ett överskott som förs över till nästa år får disponeras av respektive nämnd för den aktuella verksamheten, om inget annat beslutas. Exempel på användning är strukturåtgärder, tillfälliga satsningar, personalutbildning och tillfällig personalförstärkning. Den ordinarie verksamheten skall dock inrymmas inom den budget som kommunfullmäktige anvisat för budgetåret.
- Om en nämnd planerar att ianspråka medel ur det egna kapitalet ska begäran om detta behandlas i samband med kommunens årsredovisning eller i kommande budgetarbete. Begäran ska godkännas av Kommunfullmäktige.
- Underskott/negativt eget kapital skall avbalanseras snarast och senast inom 2 år. Nämnden ska upprätta en plan för hur det egna kapitalet ska återställas. Planen ska delges kommunstyrelsen.
- En nämnds egna kapital får högst vara +/- 3 % av nämndens budgetram.
- En nämnd som redovisar större budgetavvikelser kan på initiativ av kommunstyrelsen bli föremål för en särskild genomgång/analys och beslut om särskilda åtgärder.
- I anslutning till ekonomisk uppföljning ska nämnden lämna en skriftlig analys och kommentar till över-/underskottets uppkomst. Om resultatet innebär ett underskott ska förvaltningen redovisa förslag till åtgärder på nästa nämndsmöte. Nämnden ska senast till nästa rapporttillfälle redovisa för kommunstyrelsen vilka beslut nämnden tagit för att underskottet skall täckas och vilka konsekvenser det får.
- Vid ett underskott ska nämnden fortlöpande under året fatta beslut om åtgärder tills ekonomin är i nivå med tilldelad budget. Det gäller för nämnden att löpande

under året ompröva vidtagna åtgärder så att de får det förväntade resultatet på ekonomin med så lite negativa följder för verksamheten som möjligt.

- Kommunfullmäktige fastställer nämndens resultat i samband med att årsredovisningen behandlas.

Ovanstående synsätt innebär att nämnderna utgör en förenklad form av balansräkningsenheter. Nämnderna har med detta system möjligheter att bygga upp ett eget kapital som kan disponeras vid behov efter kommunfullmäktiges godkännande.

Uppföljning av ekonomi och verksamhet

För att kommunens styrsystem skall fungera måste uppföljningsprocessen skötas på ett systematiskt och regelbundet sätt i tiden samt innehålla både ekonomi, prestationer och kvalitetsaspekter.

Syftet med uppföljningen är att ge återkoppling av genomfört arbete, visa graden av måluppfyllelse, ge underlag för förbättring/utveckla nya arbetsmetoder, omfördela resurser med mera.

Anvisningar och riktlinjer för uppföljning av ekonomi och verksamhet tas fram av ekonomiavdelningen för kommunen/koncernens rapporter. Förvaltningschefen/VD ansvarar för att tilldelade anvisningar verkställs inom den egna förvaltningen/bolaget.

Vid negativ budgetavvikelse i prognosen ska förvaltningen redovisa förslag till åtgärder på nästa nämndsmöte. Nämnden ska senast till nästa rapporttillfälle redovisa för kommunstyrelsen vilka beslut nämnden tagit för att underskottet skall täckas och vilka konsekvenser det får.

Månadsrapporter

Månadsrapporter med en helårsprognos ska lämnas efter två månader och tio månader.

Delårsrapport

Delårsrapport upprättas vid två tillfällen under året. Första delårsrapporten görs efter 4 månader och innehåller ekonomiskt resultat för kommunen med en helårsprognos. Den andra delårsrapporten görs efter 8 månader. Uppföljningen innehåller ekonomiskt resultat för kommunen och koncernen med en helårsprognos samt måluppföljning. Båda rapporterna innehåller viktiga händelser och en uppföljning av investeringsbudget. Beskrivning görs för utveckling av verksamheterna vad gäller volym och kvalitet samt viktiga nyckeltal gällande personal.

Årsredovisning

Årsredovisningen innehåller ekonomiska resultatet för kommunen/koncernen och en uppföljning av fullmäktiges fastställda inriktningsmål.

Nämndernas resultat redovisas och ligger till grund för bedömning av nämndens resultatansvar.

Investeringar

Investeringar kan ha en stor påverkan på kommunens ekonomi i förhållande till storlek på investeringen. Det gäller kommunens likviditet, soliditet och driftskostnader. Hänsyn till detta måste tas inför starten av investeringsprojekt så att kommunens finansiella ställning säkerställs.

Hur investeringsprojekt genomförs regleras i beslutade riktlinjer för investeringsprocessen.

Vid investeringar i lokaler kan det påverka internhyran enligt gällande regelverk för internhyra.

Alla investeringar under 15 mnkr som innebär utökade lokalytor och som innebär ökade driftskostnader ska finansieras av beställande nämnd.

Utökningar av lokaler genom förhyrning ska alltid finansieras av den nämnd som beslutat om utökningen.

Alla lokalförändringar ska beslutas av ansvarig nämnd inklusive finansiering. Det är alltid Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden som begär utökad investeringsram för lokaler hos kommunfullmäktige.

Nämndernas ansvar omfattar även kapitalkostnader. Med kapitalkostnader avses avskrivningar och intern ränta. För att ge en rättvisande bild av kapitalanvändning belastas nämnderna/förvaltningarna med kostnader för det kapital som bundits i verksamheten.

Kommunfullmäktige kan vid behov besluta om utökad investeringsram och nyupplåning.

Kapitalanskaffningen, det vill säga hur tillgångarna skall finansieras, är en central fråga och beslutas av kommunfullmäktige.

Ansvarig nämnd äger rätt att fritt omdisponera anslag under 5 mnkr inom tilldelad investeringsbudget. Hänsyn ska tas till Kommunfullmäktiges vision och inriktningsmål. Omdisponering av medel över 5 mnkr ska prövas av Kommunfullmäktige.

Ej utnyttjade investeringsmedel under budgetåret kan överföras till kommande år efter beslut av Kommunfullmäktige i samband med kommunens årsredovisning.

Mindre investeringar aktiveras tertiälvis när de tas i bruk. Större investeringar såsom byggprojekt och som löper över flera år aktiveras efter genomförda etapper i projektet samt slutredovisningen av projektet.